

93 . Șeușa | Comuna: Ciugud | Județ: Alba | Punct: La cărarea morii | Anul: 1997

Anul: 1997

Cod RAN: 1124.01

Perioade: Preistorie, Protoistorie, Antichitate

Epoci: Neolitic, Eneolitic, Epoca bronzului timpuriu, Epoca bronzului, La Tène, Epoca romană timpurie

Tipuri sit: locuire

Categorii sit: Domestic, Neatribuit

Autori: Marius Mihai Ciută, Iuliu Paul

Instituții: Universitatea "1 Decembrie 1918", Alba Iulia, Universitatea "1 Decembrie 1918", Alba Iulia

Cercetări arheologice la Șeușa

Raport

Cea de a doua campanie a săpăturilor arheologice din cadrul șantierului de salvare de la Șeușa, desfășurată în perioada 16 iunie - 7 iulie 1997, și-a propus să continue și să finalizeze obiectivele începute în campania anterioară, la acestea adăugându-se altele noi. Astfel, într-o primă fază s-a continuat adâncirea în tronsoanele TIII și TIV, pentru a se ajunge la stratul steril arheologic și a se realiza un profil stratigrafic complet al sitului.

Un alt obiectiv a fost acela de a surprinde extinderea așezării neolitice timpurii (Starëvevo - Criș) în cuprinsul stațiunii, îndeosebi "în adâncime", în zona rămasă neafectată de cariera de bentonită. În acest scop, a fost executată o secțiune perpendiculară pe tronsonul TI, (SI/1997). S-a continuat, și dezvelirea casetei CII/1996 - 7 x 2 m, rămasă neterminată (devenind astfel CII/1996-1997), în vederea demontării locuinței romane și a atingerii nivelului neolitic timpuriu care se dovedea a fi cel mai consistent în această zonă.

I. Tronsoanele TIII și TIV

Deși mai complexă, situația stratigrafică surprinsă în aceste două tronsoane - ele fiind de altfel și cele mai relevante, grosimea stratului de cultură de aici depășind 2 metri - nu modifică succesiunea culturală stabilită în campania anterioară, aceasta fiind după cum urmează:

- 0 - 0,30 m - stratul vegetal, de culoare brună închisă, conținând, în amestec, materiale arheologice atribuite evului mediu, precum și epocii romane sau postromane.

- 0,30 - 0,70 (0,80) m - strat de culoare cenușie deschisă, pe alocuri cu urme de construcții și de arsuri puternice aparținând epocii romane (probabil o villa rustica).

- 0,70 (0,80) - 1,20 (1,30) m - strat de culoare cenușie, pe alocuri brun - cenușie închisă, aparținând epocii Latene (dacice), în cadrul căruia, ca și anul trecut, apare și ceramică de factură celtică lucrată la roată.

- 1,20 - 1,40 m - strat de culoare neagră cu aspect măzăros - sfărâmicos, aparținând unei faze mai târzii a complexului cultural Starëvevo - Criș (Criș - Körös).

- 1,40 - 1,80 m - strat de culoare neagră, cu aspect sfărâmicos, aparținând unei faze timpurii a complexului amintit, corespunzând orizontului Protosesklo. În partea superioară a acestui nivel, materialele sunt destul de rare, uneori fiind dificil de surprins clar delimitarea de nivelul superior (uneori apar și materiale în amestec, îngreunând diferențierea celor două niveluri).

Singurele complexe conturate, au fost șase gropi, după cum urmează:

- G1, G2 și G5 - aparțin epocii dacice.

- G3 și G4 - aparțin epocii bronzului.

- G6 - străpunge toate straturile inferioare, inclusiv sterilul, până la adâncimea de 2,30 m. Ea aparține epocii romane.

II. SI/1997

Secțiunea SI/1997 (10 x 2 m) a fost executată perpendicular pe tronsonul TI, în dreptul carourilor 13 - 14 (metrii 27 - 29), fiind orientată nord-vest - sud-est. Plasarea ei în această zonă se explică prin încercarea de urmărire a extinderii așezării (sau așezărilor) Starëvevo - Criș.

Stratigrafia se prezintă astfel:

- 0 - 0,25 m - strat vegetal, de culoare neagră cenușie, cu aspect sfărâmicios (datorat lucrărilor agricole) conținând materiale ceramice medievale și romane.

- 0,25 - 0,50 m - strat cenușiu închis în care predomină materialele ceramice aparținând culturii Wietenberg.

- 0,50 - 0,80 m - strat negru sfărâmicios, cu multe inserții de culoare albă (bentonita), aparținând culturii Starëvevo - Criș.

În jumătatea nordică a secțiunii, în carourile 2 și 3, de la adâncimea de 0,40 m s-a conturat un complex, cel mai probabil un bordei dezafectat aparținând culturii Wietenberg, în apropierea căruia, pornind de la același nivel, s-a conturat un șanț, orientat est-vest, care se adâncește până la 1,10 m, în formă de "U", conținând sporadic materiale ceramice Wietenberg.

O concluzie preliminară ar fi aceea că purtătorii acestei culturi au preferat partea mai înaltă a terasei pentru habitat și că locuirea lor a fost de relativ scurtă durată.

Materialul ceramic aparținând neoliticului timpuriu, destul de puțin și fragmentar, în general, material atipic, face dificilă încadrarea lui. Totuși, în acest stadiu, optăm pentru includerea lui într-o fază mai târzie a culturii Starëvevo - Criș.

III. Caseta CII/1996 - 1997

Caseta CII/1996 (7 x 2 m) a fost continuată în acest an de la adâncimea de 0,50 m. Încă de la primul nivel s-a constatat existența unei locuințe romane surprinse deja în campania anterioară. Locuința, în anumite porțiuni, a străpuns nivelul de locuire dacic, ajungând până la adâncimea de aproximativ 1,10 m.

Între adâncimea de 0,80 și 1,20 (1,30) m se află nivelul ce conține materiale arheologice dacice, asociat cu fragmente cramice de factură celtică, lucrate la roată și grafitate.

Dacă în campania anterioară s-a bănuir (pe criterii tehnologice și tipologice) existența unui nivel Criș târziu (Starëvevo - Criș - Körös), în acest an, el a fost confirmat, atât din punct de vedere stratigrafic, între 1,40 - 1,60 m, cât și tipologico - stilistic.

La adâncimea de 1,70 m, în stratul de culoare neagră, s-a constatat o amenajare din pietre și cioburi care s-a dovedit a fi o locuință "pe pat" de pietre, aparținând unei faze timpurii a complexului Starëvevo - Criș, mai precis orizontului Protosesklo. Deoarece locuința părea a se continua sub profil, s-a deschis o nouă casetă - practic o prelungire a primei (CII), notată în consecință CIIbis/1997 (4 x 3 m), spre interior, pentru dezvelirea ei integrală. Locuința (L1/1997), are o formă dreptunghiulară (doar colțul de sud-est al ei fiind într-o mică măsură distrus de prăbușirea taluzului), cu orientarea axei lungi pe direcția nord-est - sud-vest. Podeaua locuinței ar fi fost amenajată pe un strat de pietre mari de râu (10 - 15 cm diametru), suprapus de un alt strat de pietre similare, de dimensiuni mai mici, amestecate cu pietre sparte, care aveau ca liant bentonita.

Materialul arheologic descoperit este deosebit de bogat: ceramică, unelte de os (străpungătoare și spatule), unelte de piatră, așchii de obsidian și cuarțit, lame de silex "deshidratat", fragmente de râșnițe din gresie, fusaiole, fragmente de vatră, greutatea din lut ars, material osteologic, scoici etc. Analiza materialului ceramic, în principal, face posibilă încadrarea locuinței în fazele timpurii ale complexului Starëvevo - Criș, mai precis orizontului de tip Protosesklo, pe baza analogiilor cu stațiunile de la Ocna Sibiului și Gura Baciului (Precriș I = Starëvevo - Criș IC-IIA).

În stațiunea de la Șeușa - "La cărarea morii", datorită importanței realităților arheologice relevate, cercetarea va continua și în anii următori, trecându-se la dezvelirea unor suprafețe care să permită

surprinderea complexelor de locuire, deja semnalate și, pe această bază, la posibilitatea studierii habitatului neolitic.

Informații suplimentare online

[Raportul 565 din cronica.cimec.ro](#)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](#)
